

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд на тема:

„Управление на балансовите позиции и превенция при банкова несъстоятелност: регулаторни предизвикателства и емпирични свидетелства“

с автор Кристи Христова Маринова, D03021892

от катедра „Финанси кредит“ при СА „Д. А. Ценов“

Изготвил становището:

доц. д-р Стоян Станимиров Проданов

Форма на докторантура:

Самостоятелна

Научен ръководител:

Проф. д-р Андрей Захариев

Докторска програма:

„Финанси, парично обращение, кредит и застраховка“
(Финанси)

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Представеният за оценка дисертационен труд е изготвен в традиционния изследователски стандарт в три глави. В увода е описана проблемната област на изследване, включително актуалност, обект, предмет, теза, цел, задачи и методология. Предметът на разработката съответства на темата на дисертационния труд и е фокусиран върху теоретичните аспекти и емпирични проблеми при управлението на балансовите позиции и превенцията при банкова несъстоятелност от позицията на регулаторните предизвикателства и емпиричните свидетелства. В структурно отношение дисертационния труд съдържа въведение, изложение в три глави, заключение, списък с цитирана и използвана литература, списък на автори публикации по темата на дисертацията и приложения.

Дисертационният труд е разработен въз основа на богата гама от

информационни източници, научни публикации над 200 изследвания в научната периодика у нас и в чужбина, нормативна уредба и статистически масиви с данни.

В глава първа се изследва от теоретични позиции банковата несъстоятелност, банковия банкрут и банковата неплатежоспособност като обекти на научен интерес в специализираната периодиката у нас и по света. Разглеждат се теоретичните аспекти на банковите балансови позиции от позициите на фиска, регулатора, счетоводната функция, пазара, борсата и мениджмънта. Развити са идеи за регулаторни правила при банкова несъстоятелност и тяхното влияние върху банковия ликвидационен баланс. Глава втора се фокусира върху методическите основи и проблематиката на стрес тестовете като нова регулаторна рамка на превенция срещу банкова несъстоятелност. Емпирично се апробира методика за обхвaten анализ на кредитна институция. Глава трета представя анализи, проблеми и решения в процеса на банкова несъстоятелност на КТБ. Оценяват се регулаторните механизми за действие и противодействие, вкл. еволюцията в нормативната уредба у нас. Развиват се идеи за системни показатели за обогатяване методиката за стрес-тестове, които водят до превенция на бъдещи кризи от рода на банковата несъстоятелност на КТБ. Изследва се развитието на банковата система в България за периода 2009 – 2019 год. и се извеждат ключови изводи и препоръки към банковия регулатор с оглед превенция срещу бъдещи сътресения и кризи, породени от потенциални процедури по банкова несъстоятелност.

2. Структурна преценка на разработката

Представеният дисертационен труд е в обем от 209 стр. Включва въведение, Глава първа. Теоретични основи на банковите балансови позиции и банковата несъстоятелност; Глава втора. Международен опит и методически стандарти за политика по превенция срещу банкова несъстоятелност; Глава трета. Методически, регулаторни и приложни аспекти при управление на банковата несъстоятелност.

Има три приложения, а в заключението са представени основните резултати от дисертационния труд. Изведените са ключови обобщения и са формулирани насоки за бъдещи изследвания по темата. Към разработката са представени приложения и библиографска справка по АРА стил с 204 заглавия.

Прегледът на използваните цитати, основното съдържание и библиографската справка позволява да се установи коректно спазване на изискванията за библиографско цитиране и библиографско описание (<http://www.unisvishtov.bg/?page=page&id=71>).

3. Научна и съдържателна оценка на разработката

Изследването е по тема с подчертана актуалност, и научно-приложна насоченост. Изследователската теза, която е тествана в оценявания дисертационен труд, е формулира, както следва: „Управлението на балансовите позиции и превенцията при банкова несъстоятелност е нова и предизвикателна област от компетенции пред съвременния банков и финансов мениджмънт в която по пътя на анализ, стрес тестове, ресурсна осигуреност на ФГВБ, ефективни правозащитни механизми и рационални действия на надзорните органи могат да се ограничат системните щети от несъстоятелността и аргументират подобрения в регулаторно-нормативната рамка, водещи да опазване на обществения интерес.“

Целта на разработката е да се изследва в теоретико-приложен план управлението на балансовите позиции и превенцията при банкова несъстоятелност, като нова и предизвикателна област от компетенции пред съвременния банков и финансов мениджмънт, в която чрез комплекс от мерки и действия с институционален, регулаторен и правозащитен характер могат да се ограничат щетите за основните икономически агенти от несъстоятелността и изведат предложения за усъвършенстване на регулаторната рамка, осигуряващи защита на обществения интерес и по-добра превенция срещу банкови кризи, породени от несъстоятелност на кредитна институция.

Конкретните задачи, които се поставят в разработката са:

Първо. Да се направи критичен преглед на правилата за структуриране на банкови балансови позиции, както и на теоретичните открития и регулаторни развития на банковия ликвидационен баланс при управлението на банковата несъстоятелност.

Второ. да се представи критичен анализ и оценка на регулаторната уредба и методически стандарти за провеждане на професионална банкова политика като форма на превенция срещу банкова несъстоятелност с приложен анализ и оценка на балансовите позиции и показатели на „Райфайзенбанк“ АД като пример за банков мениджмънт с „грижата на добър стопанин“.

Трето. Да се изследва в генезис, емпирика и еволюция най-тежкия за периода на българско еврочленство проблем в българската финансово-кредитна система – банковата несъстоятелност на КТБ, вкл. предизвикателствата и проблемите по управление балансовите позиции при максимална защита на обществения интерес.

Четвърто. Да се развият и структурират методическите основи на стрес-тестовите като съвременен метод за превенция и ранно предупреждение за потенциални банкови кризи и решения за делицензиране чрез процедура по банкова несъстоятелност.

4. Постигнати резултати и научни приноси

Извършеният анализ в дисертационния труд доказва заложената изследователска теза, подчертаваща необходимостта от ефективни правозащитни механизми и рационални действия на надзорните органи за скрийнинг и превенция при банкова несъстоятелност, което да ограничи системните щети от несъстоятелността и да аргументира подобрения в регулаторно-нормативната рамка, водещи до опазване на обществения интерес. Резултатите от приложения анализ потвърждават до значителна степен формулираните хипотези, а именно:

- Хипотеза първа. Банковата несъстоятелност е кризисно явление в банковата практика, чието теоретично моделиране,

регулаторно управление и емпирично изследване формира потребност от перманентно усъвършенстване на нормативната уредба, надзорните правомощия на централния банков институт и възможностите за управление на балансовите позиции на банката.

- Хипотеза втора. Чрез анализ и оценка на международния опит и налагането на методически стандарти за банкова политика се постига изграждане на надеждна регулаторна рамка за превенция срещу банкова несъстоятелност.
- Хипотеза трета. Централизираният фонд за гарантиране влоговете в банките, с правомощията си за назначаване на квестори и синдици, се явява ефективен *in medias* инструмент за ефективно управление на криза, породена от банкова несъстоятелност, който генерира допълнителни ефективни решения за подобряване защитата имуществото на банката в несъстоятелност и итеративно репатриращо възстановяване на гаранционните ресурси в централизирания фонд.
- Хипотеза четвърта. Стрес-тестовите се явяват съвременният отговор на регулаторните власти за ранно предупреждение и *ex ante* диагностика на балансовите позиции на звената от финансово-кредитната система, като идентифицира тези със слаба имунизация и надеждно аргументира формиране на резерви срещу системни кризи и неблагоприятни икономически сценарии в развитието.

В методически аспект изследването се базира върху използването и прилагането на сравнителния анализ, методите на дедукцията и индукцията, графичен метод, статистическите методи за анализ и др. Извън обхвата на изследването остават проблемите за кризата в банковата система на България преди въвеждането на валутния борд през 1997 год., както и ефекта на COVID-19 върху банковата система.

Заключение:

Представеният за рецензиране дисертационен труд отговаря на утвърдените стандарти за написване на научно изследване с цел придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Представеният дисертационен труд за образователната и научна степен „доктор“ притежава изискваните по Правилника за РАС в СА „Д. А. Ценов“ количествени и качествени характеристики. Авторът, чрез разработката демонстрира уменията да изяснява теоретични постановки, да прави аргументирани изводи и обосновани предложения. Разработката се отличава с характеристики на цялостно и завършено научно изследване и показва наличието на ясно открито авторово участие.

Разработката има всички качества и завършеност за успешно присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси) на докторант Кристи Христова Маринова, D03021892 с дисертационен труд на тема „Управление балансовите позиции и превенция при банкова несъстоятелност: регулаторни предизвикателства и емпирични свидетелства“.

Дата: 06.07.2020 г.

Рецензент:

(доц. д-р Стоян Проданов)